

www.orustgenealogi.se

MEDLEMSBLAD

NR 2

2007

Årgång 20

Ordföranden har ordet.....

Idag är det åska, regn och blåst. Riktigt busväder. Årets sommardel har inte varit så där riktigt som man vill att det skall vara, väder kan vi tack och lov inte ändra ännu men mycket annat är vi på och försöker.

En sak till som inte går att ändra på är våra anor. Det är facit vi forskar i. Har ni tänkt på det? Här i våra anor finns vår historia och mycket förklaring till hur vi är idag. Vi bär alla en bit av allt som hänt förut. Det finns med i våra gener.

Det är viktigt att dokumenterar det vi kan för efterkommande att leta i. Vi gör nu allt för att hinna fotografera av våra kyrkböcker innan Landsarkivet hämtar in dem för arkivering. När de har gjort det dröjer det ett par år tills de är åtkomliga igen och under tiden måste vi kunna forska. George Gullberg gör här ett mycket fint arbete.

Arbetet med rekonstruktionen av Röra/Tegneby/Stala går framåt under säker ledning av Birgit Flyholt och Gunnel Billö.

Vi har flera intressanta uppgifter att ta itu med under den närmaste tiden, gårdsarkiv, bouppteckningar med mera, som vi ber att få återkomma till.

Höstmöte är det den 18 oktober i Kajutan, Henån. Se den separata inbjudan som är med.

Den 29 september arrangerar vi en egen anbytarträff i Henån. Det kommer samtidigt att hållas föredrag av Erik Ysander som är lantmätare.

Besök också den stora, årliga anbytarträffen på Fregatten i Stenungsund som blir 10 november. Vi arrangerar den tillsammans med Inlands släktforskare och Tjörns Släktforskare Vill du vara med och hjälpa till är du välkommen.

Våra öppethus kvällar är igång igen så passa på att komma in för en stunds forskning och trevlig samvaro.

Bertil Bengtsson

Adress till föreningen:

Föreningen Orusts släktforskare, c/o Bertil Bengtsson, Kastetvägen 212, 472 97 Varekil.

Hemsida: www.orustgenealogi.se

Medlemsavgift: 125:-/medlem och år, bankgiro: 5710-2683

Förtroendevalda

Uppdrag	Namn	Telnr	Email
Ordförande	Bertil Bengtsson, Varekil	0768-06 90 95	ordforande@orustgenealogi.se
Kassör	Birgit Flyholt, Lyr	0304-200 69	flyholt@spray.se
Sekreterare	Renée Rössberg, Myrebacken	0304-473 16	renee.rossberg@gmail.com
Ledamöter	Kurt Andersson, Burås	0304-445 91	
webbmaster	Agneta Karlsson, Stenshult	0304-394 78	agneta_orsf@yahoo.se
	George Gullberg, Bua Ellös	0304-505 99	
	Ragnhild Holmqvist, Gullixeröd	0304-531 59	
Ersättare	Folke Carlsson, Henån	0304-303 53	
	Arne Axelsson, Stala	0304-410 94	
	Christina Bengtsson, Varekil	0768-06 90 95	
	Jarl Simonsson, Flatön	0304-551 37	
	Bengt Gustavsson, Haga	0304-203 68	

Sockenkontakter

Torp	Folke Carlsson	0304-303 53, 0735-50 90 62	
Myckleby	Ethel Hammeltz	0304-378 57	
Långelanda	Hervor Solander	0304-378 94	
Tegneby	Birgit Flyholt	0304-200 69	flyholt@spray.se
Stala	George Gullberg	0304-505 99	
Röra	Karl Johansson	0522-350 63, 0522-65 04 80	
Morlanda	Jarl Simonsson	0304-551 37	
Skaftö	Bo Lindqvist	035-691 21, 0702-18 29 41	

Restaurering av kyrkoböcker (Tegneby pastorat)

Birgit Flyholt	0304-200 69	flyholt@spray.se
Gunnel Billö	031-16 78 17	gunnel.billo@granaten.net

Vårt bankgironummer är 5710-2683
Vi har sagt upp vårt plusgiro på grund
av de dyra avgifterna

Aktiviteter på Orust under höst och vinter 2006-2007

26 sept	Öppet hus med Christina Bengtsson och Gunnel Billö. Gunnel har då med sig Tegneby pastorats nya register över de brunna böckerna. (OBS registren är ej klara och finns ej till allmän beskådan ännu)	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
29 sept	Varmt välkomna till Anbytarträff med föredrag. Vi startar med anbytarträffen från klockan 10,00 och klockan 14,00 blir det föredrag av Lantmätare Erik Ysander om skiften och historiska kartor.	Kajutan i Henån, från klockan 10.00
3 okt	Öppet hus med Renée Rössberg och Folke Carlsson	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
10 okt	Öppet hus med George Gullberg, Bengt Gustavsson och Christina Bengtsson	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
17 okt	Öppet hus med Birgit Flyholt och Ethel Hammeltz Birgit har då med sig Tegneby pastorats nya register över de brunna böckerna.	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
18 okt	Höstmöte. Föreläsare Hjördis Dangardt. Hjördis kommer att berätta om Trankokerier.	Kajutan i Henån, 19.00
24 okt	Öppet hus med Kurt Andersson och Jarl Simonsson	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
31 okt	Öppet hus med Ragnhild Holmqvist och Renée Rössberg	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
7 nov	Öppet hus med Birgit Flyholt och Arne Axelsson Birgit har då med sig Tegneby pastorats nya register över de brunna böckerna.	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
10 nov	Anbytarträff , Tjörns släktforskare, Inlands släktforskare samt Föreningen Orusts släktforskare.	OBS! Fregatten Stenungsund, 10.00-14.00
14 nov	Öppet hus med Kurt Andersson, Bengt Gustavsson och Christina Bengtsson	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
21 nov	Öppet hus med George Gullberg och Jarl Simonsson	Kajutan i Henån, 18.00-21.00
28 nov	Öppet hus med Christina Bengtsson och Birgit Flyholt. Birgit har då med sig Tegneby pastorats nya register över de brunna böckerna.	Kajutan i Henån, 18.00-21.00

Aktiviteter hos våra kollegor på Tjörn

2 okt	Öppet hus i biblioteket i Skärhamn, 18.30 – 21.00
13 okt	Anbyte, Bräcke, 10.00 – 13.00
16 okt	Öppet hus i biblioteket i Skärhamn, 18.30 – 21.00
27 okt	Årsmöte, Akvarellmuseet Skärhamn
6 nov	Öppet hus i biblioteket i Skärhamn, 18.30 – 21.00
10 nov	Anbytarträff på Fregatten tillsammans med Orust o Inland
4 dec	Öppet hus i biblioteket i Skärhamn, 18.30 – 21.00
8 dec	Anbyte, Bräcke, 10.00 – 13.00
12 jan 2008	Anbyte, Bräcke, 10.00 – 13.00
15 jan 2008	Öppet hus i biblioteket i Skärhamn, 18.30 – 21.00

Klippt från Släktforskarförbundets hemsida angående Sveriges Dödbok 4

■ Nu är version 4 av Sveriges dödbok, omfattande samtliga avlidna 1947-2006 klar och levereras inom några dagar till förbundskansliet. Skivan finns inte att hämta på förbundskansliet - ännu.

Jämfört med den tidigare versionen är version 4 kompletterad med de över 350.000 avlidna under 1950- och 60-talen som saknade namn, adresser och födelseförsamling. Dessutom är de resterande 85.000 avlidna under åren 1947-49 inmatade. Den förra versionen var bara färdig till 60 procent för den tiden. Och därutöver finns alla de 275.000 som avlidit åren 2004-2006 med.

Uppgifterna är hämtade dels ur olika myndigheters register, dels via registreringsprojektet "Namn åt de döda" som genomförs av släktforskarörelsen.

Under arbetet med den här versionen har vi dessutom lagt ner extra stort arbete på kontroller av alla de slag och upptäckt nya häpnadsväckande rön om den svenska folkbokföringen. Mer information om det senare.

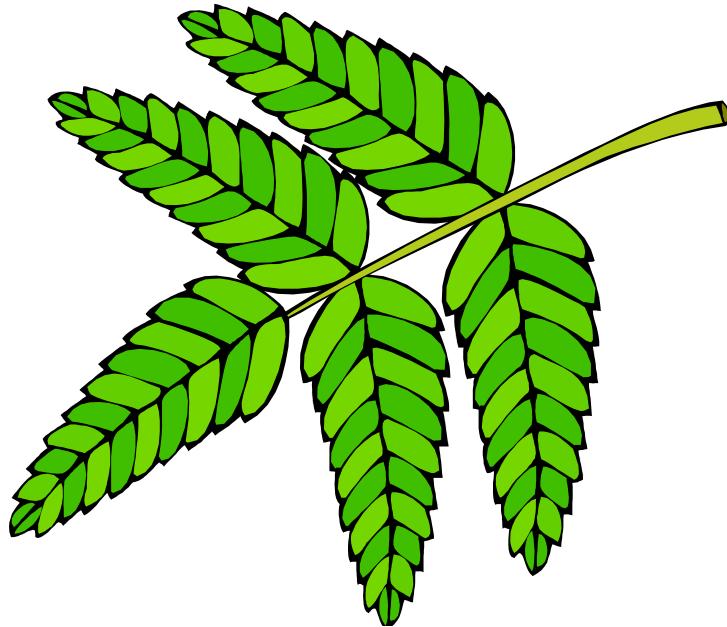
Beställ i Rötterbokhandeln

■ Sveriges Dödbok 4 finns nu att beställa i [Rötterbokhandeln](#). Räkna med lite längre leveranstid än vanligt. Beställ **inte** genom att skicka mail. Observera att det endast är föreningar som behöver lösenord - övriga beställer direkt. Priset är 495 för medlemmar i en förening och 595 för övriga.

Carl Szabad, Anna-Lena Hultman, Projektledare (15 juni 2007)

Akta er för kluvna lönnar

På 1700-talet var människor mycket vidskepliga och det finns mycket i de gamla domböckerna som påminner om detta. Idag kan man småle åt det men på den tiden togs det på största allvar. Här följer historien om en kluvna lönn, med Olof Brattös avskrift som förebild till texten. Texten i sitt ursprung och helhet hittar ni på webbsidan www.glimten.net som är en underbar källa att ösa ur.

Den 15 oktober 1723 var det höstting med Orust och Tjörn. Ett av målen var anklagelserna gentemot Jon Jespersson i Mollösund och hans hustru Sara Sörensdotter.

Jon hade tappat talförmågan samt blivit förlamad i höger sida och de visste inte hur det skulle få bukt med detta. Hustrun Sara fick tips om en ryttare Salomon Lillia på Brålandahed som väl var vad man kan kalla en klok gubbe.

Enligt honom skulle de klyva en rönn och tre gånger motsols skulle Jon ta sig igenom rönnen. Mellan varje gång skulle han gå runt hela trädet, motsols även då. När allt var klart skulle något lämnas vid roten av trädet.

Lite senare i samma månad gick Helge Andersson i Röd på Lyr förbi detta träd tillsammans med sin son Nils och dotter Marit. Han skojade med dottern och sa att hon minsann lett honom förbi detta sjuka träd med flit. När han kom hem berättade han detta för sin hustru Ingeborg Nilsson. Dagarna gick och den 19 juni åkte Helge Andersson ut för att fiska tillsammans med några andra. När han kom hem hade han mist sin talförmåga men han gav sig ut igen bara för att komma hem förlamad i den högra sidan av kroppen.

Med den vidskepelse som fanns trodde givetvis alla att han nu fått Jons sjukdom som han hade manat på rönnen.

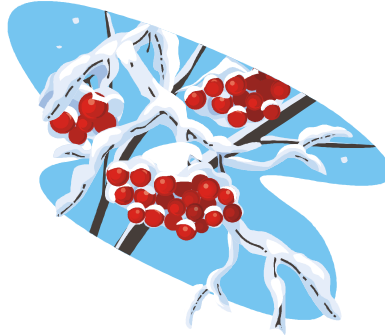
Befallningsmannen Petter Tillrot framför anklagelserna vid tinget och flera vittnen förhörs.

Det första vittnet var Rasmus Jönsson på Valön som kunde berätta att Olof Engelbrektsson i Strand bett honom att följa med till Jon Jespersson för att de två tillsammans skulle hjälpa Jon Jespersson från hemmet till en rönn på Låssbos ägor. Jon kunde ju bara stödja lite på ena foten så det behövdes hjälp.

Rasmus berättar att Jons hustru Sara och hennes svägerska Anna Sörensdotter i Mollösund hjälpte Jon fram till rönnen som Rasmus och Olof klöv så att den bara hängde ihop vid botten och en bit upp. Hålet blev så stort att Jon kunde krypa igenom det. Vidare berättar Rasmus i förhöret att Jon fick hjälp av de två männen att gå ett varv avigt runt rönnen för varje varv

som han kröp igenom. Varje gång detta gjordes spottade Jon på rönnen och det blev totalt tre gånger som han spottade. När allt var avklarat skulle Olof Engelbrektsson, enligt Rasmus, ha lagt något inne i rönnen, men vad det var visste inte Rasmus.

Till sist berättade Rasmus för tinget att Olof Engelbrektsson och Jons hustru Sara förbjudit alla som varit med att prata när de gick därifrån och de skulle heller inte se sig om. När de kom tillbaka till stranden skildes de åt och gick var och en till sitt.

Nästa vittne som kallats var Olof Engelbrektsson. Han berättade att han rott över Jons hustru från Valön till Lyr. Väl där hade hon pratat med hustrun till Börje i Lossbo, Karin Hansdotter. Sara bad Karin om en rönn som hennes man kunde krypa igenom för att bli av med sin sjukdom. Tillsammans gjorde kvinnorna upp en plan och en lämplig rönn sågs ut. Olof bekräftade det Rasmus berättat att de båda hjälpte Jon och Olof berättar också att det han lagt i rönnen efteråt var en bit tyg med Jons avklippta naglar i. Betalt hade de också fått för sin hjälp. Rasmus fick sex öre och Olof fick hela 24 öre.

Anna Hansdotter, som också deltog i den märkliga riten, var syster till Jon och hon höll med om allt som tidigare sagts. Hon lämnade också en attest från rytturen Salomon Lillia där han intygade att detta knep hade lärts ut av hans far.

Befallningsman Petter Tillrot hade också sina vittnen för att styrka sin sak och det var ytterligare några som gått förbi rönnen och påstått sig bli sjuka av detta. Först ut var Olof Olsson i Ramshult som påstod att han fått ont i bröstet efter att ha gått förbi trädet. Han intygade Helge Anderssons historia liksom Per Andersson i Ramshult, Per Hansson i Äng, Nils Rasmusson i Toften, drängen Jöns Christensson i Bot och Nils Trulsson på Valön. Rätten bestämde efter dessa vittnesmål att man nog behövde höra även rytturen i ärendet och kanske också någon ytterligare.

Målet om vidskepelsen togs upp på nytt och Sara Sörensdotter i Mollösund och Olof Engelbrektsson i Strand dömdes till att se till att röja undan rönnen, även rötterna vid ett vite av 19 riksdaler silvermynt. Detta skulle göras inom 14 dagar efter domen. Börje Mattson, som ägde rönnen, tilldömdes 1 daler och 16 öre silvermynt som ersättning.

Visst är det en märklig historia? Men vad som inte berättas här är om det hjälpte. Man kan undra om Jon Jespersson blev frisk från sin stroke, som förmodligen var det han drabbats av. Med den vidskepelse som fanns vid den här tiden är det kanske inte heller så konstigt om Helge Andersson drabbades av en stroke ju mer han jagade upp sig för att ha gått förbi den här sjuka rönnen.

Agneta Karlsson